

Nr 20.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om
ändring i strafflagen; given Stockholms slott den 17
januari 1947.*

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt § 87 regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om ändring i strafflagen.

GUSTAF.

Herman Zetterberg.

F ö r s l a g
till
L a g
om ändring i strafflagen.

Härigenom förordnas, att 10 kap. 21 och 24 §§ samt 13 kap. 6 § strafflagen skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives¹ ävensom att i sistnämnda kapitel skall införas en ny paragraf, betecknad 7 §, av nedan angivna lydelse.

10 kap.

21 §.

Bryter man — — — sex månader.

Lag samma vare, om någon överträder förbud, som av offentlig myndighet meddelats för säkerställande av utredning om brott.

24 §.

Den som — — — år dömas.

Där någon — — — allmännas tjänst.

Den som obehörigen giver sig ut för advokat, straffes med böter.

13 kap.

6 §.

Gör någon försök att genom anstiftan komma åstad brott, varom förut i detta kap. sägs; varde dömd till straff, som sättes under vad han förskyllt, därest brottet blivit fullbordat. Har han frivilligt föranlett att brottet ej kom till utförande, vare från straff fri.

7 §.

Den som i rättegång vid partsförhör under sanningsförsäkran avgiver falsk utsaga, dömes för osann partsutsaga till straffarbete i högst två år eller fängelse. Är brottet att anse som ringa, vare straffet böter eller fängelse.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1948.

¹ Senaste lydelse se SFS 1942: 378.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementensärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 1 november 1946.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Zetterberg, anmäler fråga om *vissa provisoriska ändringar i strafflagen med anledning av rättegångsreformen* samt anför följande.

I processlagberedningens den 29 november 1938 avgivna betänkande med förslag till ny rättegångsbalk framhölls, att i samband med processreformen borde införas vissa nya straffbestämmelser. Sålunda borde straff stadgas för part som vid förhör under sanningsförsäkran avgåve osann utsaga, för den som obehörigen gåve sig ut för advokat och för den som överträdde föreskrift vilken offentlig myndighet med stöd av 27 kap. 15 § nya RB meddelat för säkerställande av utredning om brott. Bestämmelser i enlighet med det sålunda anförda upptogos sedermera i straffrättskommitténs den 30 november 1944 avgivna betänkande med förslag till lagstiftning om brott mot staten och allmänheten. Ett på grundval av detta betänkande upprättat förslag till lag om ändring i strafflagen har den 10 maj 1946 remitterats till lagrådet. Detta ändringsförslag är emellertid icke avsett att genomföras förrän ett år efter det nya RB trätt i kraft. Med hänsyn härtill måste provisoriska bestämmelser meddelas på förevarande punkter. Jag anhåller att nu få upptaga frågan om en dylik provisorisk lagstiftning.

Beträffande frågan om ansvar för osann utsaga vid partsförhör under sanningsförsäkran anförde processlagberedningen, att för lämnande av medvetet oriktig uppgift borde stadgas straff, lägre än straffet för mened men för vinnande av straffhotets syfte icke med lägre minimum än fängelse.

Straffskalan för mened, vars minimum tidigare var två års straffarbete, mildrades år 1937 till straffarbete från och med ett till och med sex år med möjlighet att vid synnerligen mildrande omständigheter gå ned till sex månader. Straffrättskommittén föreslog, i 13 kap. 1 §, att den som under laga ed eller försäkran som avgåves i eds ställe lämnade osann uppgift eller förtege sanningen, skulle för mened dömas till straffarbete från och med sex

månader till och med fyra år eller, om meneden vore att anse såsom grov, till straffarbete från och med två till och med åtta år. I 3 § samma kapitel föreslog kommittén, att part i rättegång som vid förhör under sanningsförsäkran lämnade osann uppgift elier förtege sanningen, skulle för osann partsutsaga dömas till straffarbete i högst två år eller fängelse. Vid sidan av dessa bestämmelser upptog kommittéförslaget i 4 § ett stadgande om straffnedsättning och i ringa fall straffrihet, då någon under ed eller sanningsförsäkran avgivit osann utsaga eller förtigit sanningen om sådant varom han ägt vägra att yttra sig eller om något som varit av liten eller ingen betydelse för saken. Sistnämnda stadgande innebar i viss mån en ändring i fråga om det straffbara området omfattning. Gällande rätt torde innebära straffrihet för den som undandraget sig att meddela sanningsenliga uppgifter vilka skulle angiva att han själv gjort sig skyldig till brott, detta även om han avgivit osann positiv utsaga för att freda sig. Likaså torde oriktiga uppgifter om sådant som saknar betydelse för saken anses straffria. Där emot torde varken straffrihet eller straffnedsättning under eljest gällande minimum kunna ifrågakomma i övriga i 4 § av kommittéförslaget avsedda fall. Det må framhållas, att enligt 36 kap. 6 § nya RB vittne må vägra yttra sig angående omständighet, vars yppande skulle röja att vittnet eller någon honom på visst angivet sätt närstående förövat brottslig eller vanärande handling, eller att avgiva utsaga varigenom yrkeshemlighet skulle uppenbaras, om ej synnerlig anledning förekommer att vittnet höres därom. Vad sålunda är stadgat om vittnesförhör skall enligt 37 kap. 5 § äga motsvarande tillämpning beträffande förhör med part under sanningsförsäkran.

De i 1 § av kommittéförslaget upptagna straffbestämmelserna för mened ha föranlett vissa erinringar i remissyttrandena. *Justitiekanslersämbetet* har sålunda funnit betänkligt att nu, så snart efter den betydande straffsänkning som skedde 1937, ytterligare mildra straffet för menedsbrottet, och *t. f. förste stadsfiskalen i Stockholm* har förordat, att i sådana fall, då meneden bidragit till att någon oskyldig dömts till straff som han helt eller delvis undergått, straffet för meneden alltjämt borde bestämmas i relation till det straff som ådömts den oskyldige. *Föreningen Sveriges häradshövdingar* har däremot uttalat att det syntes nödvändigt att för de lindrigaste fallen ytterligare sänka minimum i 1 §. Detta kunde lämpligen ske genom en uppdelning av brottet i tre brottstyper, normalfall, lindriga fall och grova fall. Därest så skedde, ifrågasatte föreningen om behov funnes att bibehålla stadgandena i 4 §.

Mot den i 3 § föreslagna straffskalan för osann partsutsaga har i yttrandena icke gjorts annan erinran än att *Stockholms rådhusrätt* och *Sveriges advokatsamfund* ifrågasatt ändring av ordningsföljden mellan straffarterna, så att straffet skulle bli fängelse eller straffarbete i högst två år.

Med anledning av de stadganden som upptagits i 4 § av kommitténs förslag har *justitiekanslersämbetet* förklarat sig icke kunna undgå att hysa tvekan om lämpligheten av att straffansvar kunde drabba ett vittne som lämnade oriktiga uppgifter för att freda sig från straff för brott. Även om det icke

kunde förnekas, att fall kunde inträffa där straffrihet för beedigade oriktiga uppgifter icke vore motiverad, kunde den ståndpunkt förslaget intog enligt justitiekanslersämbetets mening komma att leda till obillighet mot vittnen. *Hovrätten över Skåne och Blekinge* har likaledes funnit denna förändring icke vara motiverad. Föreläge en sådan situation, att vederbörande på grund av reglerna om pliktollision icke borde göras ansvarig för att ha lämnat oriktig uppgift, borde han också gå helt fri från straff. Det vore önskvärt, att paragrafen utformades så att dylik tillämpning av allmänna regler icke utslötes. Även *Sveriges advokatsamfund* har funnit önskvärt, att paragrafen i denna del komme att innehålla en kodifiering av nu gällande rättspraxis, enligt vilken straffrihet torde inträda vid allvarigare intressekollisioner. *Göta hovrätt* har för sin del funnit välgrundat att stadga strafflindring och, i ringa fall, straffrihet för den som avgivit osann utsaga om sådant varom han ägt vägra yttra sig. Beträffande motsvarande bestämmelser om den som förtigit sanningen om sådant varom han ägt vägra yttra sig har hovrätten ifrågasatt, huruvida i dylikt fall straffpåföljd överhuvud borde inträda. Ett blott förtigande av omständighet varom man ej varit pliktig att uttala sig syntes icke vara likartat med lämnande av positivt felaktiga uppgifter; straffansvar i det förra fallet torde ej heller äga stöd i det allmänna rättsmedvetandet. *Föreningen Sveriges häradsövdingar* har likaledes ansett, att man icke skäligen kunde grunda skillnaden mellan straffbarhet och icke straffbarhet på den omständigheten, att vederbörande tege i stället för att använda sin rätt att vägra uttala sig, särskilt som det mycket ofta torde förekomma att han saknade kännedom om denna rätt. Föreningen har vidare ifrågasatt om icke det fallet att någon avgåve osann utsaga eller förtege sanningen om sådant, som vore av liten betydelse för saken, lämpligen borde utformas såsom en särskild lindrigaste grad av mened eller osann partsutsaga. För oriktig uppgift eller förtigande av sanningen i fråga om sådant som helt saknade betydelse för saken har föreningen ansett något behov av straff icke föreligga. Även *Sveriges advokatsamfund* har förordat bibehållande av straffrihet vid lämnande av irrelevanta uppgifter.

Det till lagrådet remitterade departementsförslaget överensstämmer i fråga om straffskalorna för normalfallen med straffrättskommitténs förslag. Beträffande bestämmelserna om straffnedsättning eller straffrihet har däremot en viss omarbetning skett. Vid remissen till lagrådet erinrade jag, på tal om menedsbrottet, att det tydligen icke borde kunna åläggas någon att under vittnesansvar yttra sig om huruvida han själv gjort sig skyldig till brott. Därmed vore emellertid icke sagt, att det borde stå den brottslige fritt att, om han hördes som vittne, lämna positivt oriktiga utsagor för att använda misstankarna från sig själv. Ett sådant förfaringssätt vore ofta ägnat att ställa någon oskyldig i misslänkt dager och borde därför principiellt vara straffbart men beläggas med ett vida lindrigare straff än vanlig mened. I fråga om det av kommittén gemensamt härmed behandlade fallet att någon förtiger sanningen om sådant, varom han ägt vägra att yttra sig, framhöll jag att detta syntes böra bedömas på ett annat sätt. Ett förtigande borde i sådant

fall vara straffritt, och detta borde komma till uttryck icke i en undantagsbestämmelse utan i själva beskrivningen på menedsbrottet. Vad slutligen angår de övriga i 4 § av kommittéförslaget avsedda fallen, att den osanna utsagan varit av liten eller ingen betydelse för saken, förordade jag att det förstnämnda av dessa båda fall skulle — jämte det fallet att någon lämnat positivt oriktig utsaga om sådant varom han ägt vägra att yttra sig — inbegripas under en särskild lindrigare straffskala för ringa fall av mened. För oriktiga uppgifter om helt irrelevanta omständigheter eller förtigande av sådana omständigheter borde straff överhuvud ej komma i fråga.

I enlighet med det sålunda anförda har i 13 kap. 1 § av det till lagrådet remitterade förslaget menedsbrottet beskrivits så, att någon under laga ed eller försäkran som avgives i eds ställe lämnar osann uppgift eller förtiger något, varom han är pliktig yttra sig. Straffet angives för normalfallen till straffarbete från och med sex månader till och med fyra år och för grövre fall till straffarbete från och med två till och med åtta år. Därjämte upptager paragrafen en särskild straffskala av fängelse eller böter för sådana fall, då någon lämnat osann uppgift om sådant varom han ej var pliktig yttra sig eller brottet eljest är att anse såsom ringa. I 2 § av departementsförslaget stadgas, att den som vid förhör under sanningsförsäkran i rättegång lämnar osann uppgift eller förtiger något varom han är pliktig yttra sig, skall för osann partsutsaga dömas till straffarbete i högst två år eller fängelse. Där någon lämnat osann uppgift angående sådant varom han ej var pliktig yttra sig eller brottet eljest är att anse som ringa, skall dock straffet i stället vara böter eller fängelse. Slutligen har i 4 § av förslaget upptagits en allmän bestämmelse att straff ej skall ådömas om den ifrågavarande utsagan prövas vara utan betydelse för saken.

För provisorietiden torde frågan om bestraffande av osanna eller ofullständiga utsagor vid partsförhör under sanningsförsäkran lämpligen böra lösas på det sättet, att i 13 kap. strafflagen införes en ny paragraf, betecknad 7 §, av samma lydelse som 2 § avses skola erhålla den 1 januari 1949. Den olikhet i fråga om det straffbara området som därigenom under någon tid kommer att råda mellan mened och osann partsutsaga torde i praktiken bli utan betydelse. Att även upptaga en föreskrift motsvarande 4 § i nyssnämnda departementsförslag lär icke vara erforderligt. Såsom förut nämnts är det nämligen redan nu underförstått, att oriktiga uppgifter angående helt betydelselösa omständigheter skola vara straffria.

Det må anmärkas, att straffrättskommitténs förslag innebar en utvidgning av det straffbara området även i annat avseende än förut berörts. Medan för närvarande endast uppsåtlig mened är straffbar, förordade kommittén sålunda att också oriktiga utsagor och förtiganden som skedde av grov oaktsamhet skulle straffbeläggas. I anslutning härtill föreslogs straff jämväl för ovarsam partsutsaga. Det till lagrådet remitterade departementsförslaget innehåller likaledes vissa bestämmelser om straff för den som vid förhör på ed eller under sanningsförsäkran av grov oaktsamhet lämnar osann uppgift eller förtiger något varom han är pliktig yttra sig. Tillsvidare torde emeller-

tid osann partsutsaga som sker av vårdslöshet böra lämnas straffri. Att i detta avseende, om än blott för en kort tid, behandla mened och osann partsutsaga olika, skulle nämligen knappast vara lämpligt.

Samtidigt med införandet i 13 kap. strafflagen av den nya 7 § torde en jämkning böra vidtagas i 6 §. I denna stadgas nu straff för den som gör försök att genom anstiftan åstadkomma brott, varom i kapitlet förmåles. Enligt förenämnda till lagrådet remitterade förslag skall emellertid försök att anstifta osann partsutsaga vara straffritt. På grund härav bör i avbidan på den slutliga regleringen straffbestämmelsen i 6 § endast avse försök till anstiftan av brott som omtalats förut i kapitlet.

Processlagberedningens önskemål om införande av straff för o b e h ö r i g t a n v ä n d a n d e a v a d v o k a t t i t e l n föranledde straffrättskommittén att under 10 kap. 14 § i sitt förslag upptaga ett stadgande i detta ämne. I första stycket av paragrafen föreslog kommittén, att den som obehörigen gäve sig ut för att inneha befattning, vars innehavare vore underkastad ämbetsansvar, under vissa förutsättningar skulle dömas till böter eller fängelse. Samma straff skulle enligt andra stycket drabba den som obehörigen gäve sig ut för advokat.

Med anledning av sistnämnda föreskrift har föreningen *Sveriges stadsdomare* uttalat, att kriminalisering av obehörigt begagnande av advokattiteln i och för sig vore lämplig. Det måste emellertid beaktas att i åtskilliga fall ordet advokat inginge i till handelsregistret anmälda firmor, vilkas innehavare icke kunde antagas till advokater. Det komme måhända att verka hårt för dessa, i den mån rörelsen dreves av aktningvärda personer, att nödgas ändra en kanske sedan många år begagnad firma. *Länsstyrelsen i Uppsala län* har åter ifrågasatt, huruvida ett stadgande om straff för obehörigt begagnande av advokattiteln komme att äga stöd i det allmänna rättsmedvetandet. *Föreningen Sveriges landsfogdar* har likaledes uttalat sig mot det ifrågavarande stadgandet, i det föreningen funnit att, även om ledamotskapet av Sveriges advokatsamfund komme att regleras genom bestämmelser i nya RB, det likväl syntes främmande för svensk rättsuppfattning att på detta sätt skydda ett enda privat yrke, vars utövare icke vore underkastade ämbetsansvar. Vid sidan om advokaterna funnes ju åtskilliga privata yrkesutövare vilka skulle hava en viss kompetens, t. ex. trafikchaufförer, biografmaskinister och montörer för elektriska anläggningar. Även dessa kunde ju vara i behov av samma skydd som advokaterna. I övrigt hade framstötter skett från vissa andra näringsutövare om ensamrätt till viss titel eller viss yrkesbeteckning. Sålunda hade Sveriges köpmannaförbund i skrivelse till länsstyrelserna den 29 juni 1944 hemställt, att beteckningen köpman i polisrapporter och dylikt icke måtte nyttjas om personer som ej kunde anses vara köpmän. Utvecklingen kunde alltså tendera till att den nu föreslagna bestämmelsen skulle utsträckas att gälla även för andra yrken, vilket sannolikt icke skulle vara tillfredsställande. *Landsfogden i Kristianstads län* har, med instämmande av *länsstyrelsen i samma län*, uttalat att man

kunde fråga sig, varför icke andra fria yrken, för vilkas utövare vissa kompetenskrav uppställts, exempelvis läkare och veterinärer skulle skyddas. Frågan, huruvida andra personer än sådana som vore underkastade ämbetsansvar skulle beröras av stadgandet, syntes böra upptagas till prövning i ett sammanhang.

Gentemot vad sålunda anförts vill jag erinra, att statsmakterna redan tagit ställning till frågan om ensamrätt till advokattiteln. Denna titel skall enligt 8 kap. 1 § nya RB vara förbehållen dem som äro ledamöter av det i nämnda balk omförmälda allmänna advokatsamfundet. En förutsättning för att bestämmelsen därom skall bli effektiv torde vara att straffskydd införes. Straffrättskommitténs förslag på denna punkt har också vid överarbetningen inom departementet lämnats utan annan saklig ändring än att fängelse uteslutits ur straffskalan. Enligt det till lagrådet remitterade förslaget skall sålunda den som obehörigen giver sig ut för advokat straffas med böter. Jag förordar, att tillsvidare motsvarande bestämmelse upptages i 10 kap. 24 § strafflagen. Styrelsen för Sveriges advokatsamfund har i skrivelse till Kungl. Maj:t den 16 oktober 1946 anført, att bötesstraff enligt styrelsens mening stundom kunde visa sig otillräckligt, t. ex. om någon som flera gånger böt-fällts det oaktat fortsatte att giva sig ut för advokat. Även om straffet regelmässigt syntes böra utgöras av böter, vore det därför önskvärt att straffskalan bestämdes till böter eller fängelse. Vad sålunda förekommit har emellertid icke synts mig ineffatta tillräcklig anledning till ändrat ståndpunkts-tagande i denna fråga.

Behovet av ett nytt straffstadgande för överträdelse av offentlig myndighets föreskrift hänför sig, såsom redan nämnts, till de fall som avses i 27 kap. 15 § nya RB. Enligt detta lagrum äger myndighet, som är berättigad att verkställa beslag, att för säkerställande av utredning om brott tillstänga byggnad eller rum, förbjuda tillträde till visst område, meddela förbud mot flyttande av visst föremål eller vidtaga annan dylik åtgärd. I motiven till lagrummet har förutsatts, att straff skall inträda för den som bereder sig tillträde till sålunda tillstängd lokal eller eljest överträder meddelat förbud.

I straffrättskommitténs förslag upptogs under 10 kap. 12 § ett allmänt stadgande om straff för »ingrepp i myndighets verksamhet». En motsvarande bestämmelse återfinnes i det till lagrådet remitterade departementsförslaget. I detta stadgas sålunda straff av böter eller fängelse för den som bryter mot förbud att sälja eller skingra gods eller att utgiva annans gods, rubbar gods som blivit satt i kvarstad, utmätt eller beslagttaget, skadar eller borttager myndighets anslag eller insegel eller eljest öppnar vad myndighet tillslutit eller ock överträder annat dylikt myndighets förbud. Härmed avses bland annat sådana fall som nu äro i fråga.

De provisoriska bestämmelser som erfordras i denna del synas lämpligen böra meddelas i form av ett tillägg till 10 kap. 21 § strafflagen. Vad straffskalan beträffar torde övertygande skäl tala för att under provisorietiden

tillämpa samma latituder som enligt sistnämnda lagrum för närvarande gälla i vissa liknande fall. Straffet bör således tillsvidare sättas till böter eller fängelse i högst sex månader. Brottbeskrivningen synes lämpligen böra utformas i nära anslutning till 27 kap. 15 § nya RB.

På grund av vad sålunda anförts förordar jag, att till 10 kap. 21 § strafflagen fogas ett nytt andra stycke av innehåll att vad i första stycket stadgas skall äga tillämpning jämväl om någon överträder förbud som av offentlig myndighet meddelats för säkerställande av utredning om brott.

Med förmälan att från angivna utgångspunkter upprättats ett förslag till *lag om ändring i strafflagen* hemställer föredraganden härefter, att lagrådets utlåtande över detta förslag måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställer bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Thore Wisén.

F ö r s l a g
till
L a g
om ändring i strafflagen.

Härigenom förordnas, att 10 kap. 21 och 24 §§ samt 13 kap. 6 § strafflagen skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives¹ ävensom att i sistnämnda kapitel skall införas en ny paragraf, betecknad 7 §, av nedan angivna lydelse.

10 kap.

21 §.

Bryter man — — — sex månader.

Lag samma vare, om någon överträder förbud, som av offentlig myndighet meddelats för säkerställande av utredning om brott.

24 §.

Den som — — — år dömas.

Där någon — — — allmännas tjänst.

Den som obehörigen giver sig ut för advokat, straffes med böter.

13 kap.

6 §.

Gör någon försök att genom anstiftan komma åstad brott, varom förut i detta kap. sägs; varde dömd till straff, som sättes under vad han förskyllt, därest brottet blivit fullbordat. Har han frivilligt föranlett att brottet ej kom till utförande, vare från straff fri.

7 §.

Den som vid förhör under sanningsförsäkran i rättegång lämnar osann uppgift eller förtiger något varom han är pliktig yttra sig, dömes för osann partsutsaga till straffarbete i högst två år eller fängelse. Där någon lämnat osann uppgift angående sådant varom han ej var pliktig yttra sig eller brottet eljest är att anse som ringa, vare straffet böter eller fängelse.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1948.

¹ Senaste lydelse se SFS 1942: 378.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 30 december 1946.

N ä r v a r a n d e:

justitieråden GYLLENSWÄRD,
DAHLMAN,
NISSEN,
regeringsrådet KUYLENSTIERNA.

Enligt lagrådet den 21 november 1946 tillhandakommet utdrag av protokoll över justitiedepartementensärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 1 november 1946, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag om ändring i strafflagen*.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av hovrättsassessorn S. J. M. Strömberg.

Lagrådet yttrade:

I det av departementschefen omnämnda, den 10 maj 1946 till lagrådet remitterade förslaget till lag om ändring i strafflagen har 13 kap. i denna lag undergått fullständig omarbetning, därvid även frågan om straff för osann partsutsaga upptagits till behandling. Då emellertid berörda förslag icke är avsett att träda i kraft förrän ett år senare än nya rättegångsbalken, har det blivit erforderligt att i avbidan på strafflagsreformen genomföra en provisorisk lagstiftning på förevarande område. I detta läge, då menedsbrottet icke kan göras till föremål för behandling, synes det lämpligt att reglera de straffrättsliga påföljderna av osann partsutsaga i så nära anslutning som möjligt till vad som gäller i fråga om mened och således icke nu taga ståndpunkt till de spörsmål som kunna uppstå vid den blivande omarbetningen av 13 kap. i dess helhet och därigenom föregripa behandlingen av detta. Det nu remitterade förslaget har emellertid icke i allo gått denna väg utan mera anslutit sig till det föreliggande större reformförslaget. Detta senare innebär bl. a. på en punkt i fråga om mened en nyhet i förhållande till gällande rätt, i det att med straff belagts att lämna osann uppgift, även om denna rör sådant varom man ej är pliktig yttra sig. För närvarande åter lär ett vittne ej kunna fällas till ansvar för det han lämnat en osann uppgift för att freda sig från upptäckten av ett utav honom begånget brott, åtminstone om detta är av någorlunda svår beskaffenhet. Infördes, på sätt det remitterade förslaget innebär, för osann partsutsaga den för mened föreslagna nya regeln, skulle följaktli-

gen under övergångstiden den mindre tillfredsställande situationen kunna inträda, att en person måste dömas för en av honom som part lämnad osann uppgift, vilken skulle varit straffri om han i stället hörts på vittnesed. Lagrådet anser därför lämpligare att huvudstadgandet i 13 kap. 7 § utformas i nära anslutning till 13 kap. 1 § strafflagen i dess nu gällande lydelse. Därest så sker, torde stadgandet komma att tolkas på motsvarande sätt — detta jämväl beträffande utsagor helt utan betydelse för målet, vilka torde anses straffria — och sådan bristande överensstämmelse som nyss påtalats undvikas. Mot detta förslag kunde väl invändas att stadgandets räckvidd nu borde fixeras på sådant sätt, att ändring däri icke bleve nödvändig vid strafflagsreformens genomförande. Emot denna invändning — som i och för sig icke synes kunna tillmätas avgörande betydelse — kan därjämte erinras, att området för den osanna partsutsagans straffbarhet även med det remitterade förslaget stådpunkt icke är slutgiltigt angivet, i det att förslaget till det nya 13 kap. som en nyhet upptager straff för dylikt brott, begånget av grov oaktsamhet.

Med hänsyn till vad sålunda anförts hemställer lagrådet att i 13 kap. 7 § stadgas, att part i rättegång, som vid förhör under sanningsförsäkran avger falsk utsaga, skall dömas för osann partsutsaga till straffarbete i högst två år eller fängelse samt att, där brottet är att anse som ringa, straffet skall vara böter eller fängelse.

I övrigt lämnar lagrådet förslaget utan erinran.

Ur protokollet:

Bertil Crona.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 17 januari 1947.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Zetterberg, anmäler lagrådets den 30 december 1946 avgivna utlåtande över det den 1 november 1946 till lagrådet remitterade förslaget till *lag om ändring i strafflagen*.

Efter redogörelse för utlåtandet anför föredraganden följande.

Vid remissen till lagrådet framhöll jag, att den av lagrådet påtalade olikhet i fråga om det straffbara området, som enligt förslaget någon tid skulle komma att råda mellan mened och osann partsutsaga, i praktiken torde bli utan betydelse. Emellertid saknar jag anledning att motsätta mig lagrådets begäran om sådan avfattning av lagtexten att denna olikhet undvikas. Jag har därför låtit vidtaga en jämkning i förslaget med anledning av lagrådets hemställan.

Härefter hemställer föredraganden, att det sålunda jämkade förslaget måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Karl Gustaf Grönhagen.
